

Carl Nielsen

The Mother, Op. 41

A Play in a Prologue and Seven Scenes

Adam Riis, Palle Knudsen

Danish National Vocal Ensemble

Philharmonic Choir

Odense Symphony Orchestra

Andreas Delfs

Carl Nielsen (1865-1931)

The Mother, Op. 41

A Play in a Prologue and Seven Scenes by Helge Rode

Adam Riis, tenor (the Scald) [7](#) [9](#) [12](#) [14](#) [19](#)

Palle Knudsen, baritone (the Fool) [3](#) [7](#) [10](#) [11](#) [21](#)

Rune Most, flute [4](#) [6](#) [16](#)

Lovisa Wennesz, harp [3](#) [4](#) [18](#)

Eugen Tichindeleanu, violin (concertmaster) [18](#)

Jovana Vukušić, violin [18](#)

Rafaell Altino, viola [6](#) [15](#) [18](#)

Anna Dorothea Wolff, cello [18](#)

Ole Bartholin Kiilerich, piano [8](#)

Rikke Lender, Malene Nordtorp, voices [5](#)

Christine Nonbo Andersen, soprano; Rasmus Gravers Nielsen, tenor;

Steffen Bruun, bass [5](#) [25](#)

Danish National Vocal Ensemble

Philharmonic Choir (prepared by Morten Heide) [26](#)

Odense Symphony Orchestra

Conducted by Andreas Delfs

Dacapo Records is supported by the **DANISH ARTS FOUNDATION**

MODEREN / THE MOTHER

PROLOG / PROLOGUE

[1](#) Nr. 1 *Marsch* (March) 5 : 12

FØRSTE BILLEDE / SCENE ONE

[2](#) Nr. 1a *Saga-drøm* (Saga Dream) 10 : 01

[3](#) Nr. 1b *Roselil og hendes moder* (Roselil and Her Mother) 0 : 29

[4](#) Nr. 2 *Tågen letter* (The Mist Is Rising) 2 : 04

[5](#) Nr. 3 *Melodrama* 2 : 12

[6](#) Nr. 3a *Tro og Håb spiller* (Faith and Hope Are Playing) 0 : 59

ANDET BILLEDE / SCENE TWO

[7](#) Nr. 4 *Vildt går storm mod sorte vande*
(Wild the Storm on Blackened Waters) 1 : 36

TREDJE BILLEDE / SCENE THREE

[8](#) Nr. 5 *Grammofon-vals* (Gramophone Waltz) 2 : 50

[9](#) Nr. 6 *Min pige er så lys som rav* (Like Golden Amber Is My Girl) 2 : 17

[10](#) Nr. 7 *Ved festen fik en moder bud* (A Mother at the Feast Was Told) 1 : 28

[11](#) Nr. 8 *Dengang ørnen var flyveklar* (When the Eagle Would Fly to Rule) 1 : 13

[12](#) Nr. 9 *Tidselhøsten tegner godt* (Thistle Crop Looks Promising) 2 : 36

FJERDE BILLEDE / SCENE FOUR

[13](#) Nr. 10 *Forspil* (Prelude) 4 : 29

[14](#) Nr. 11 *Så bittert var mit hjerte* (My Heart Was Truly Bitter) 3 : 11

[15](#) *Her vil ties, her vil bies* (Life Is Lower, Life Is Slower) 0 : 57

[16](#) Nr. 12 *Børnene leger* (The Children Are Playing) 1 : 16

FEMTE BILLEDE / SCENE FIVE

17	Nr. 13 <i>Brudstykker af de krigsførende landes nationalmelodier</i> (Fragments of the National Anthems of the Belligerents)	1 : 56
18	<i>Der er et yndigt land</i> (This Fair and Lovely Land)	1 : 52
19	Nr. 14 <i>Søndret folk er vokset sammen</i> (Grown Together, Sundered Nation)	2 : 17

SJETTE BILLEDE / SCENE SIX

20	Nr. 15 <i>Menuet</i> (Minuet)	3 : 12
21	Nr. 16 <i>Dengang døden var i vente</i> (Testament, as He Was Dying)	1 : 49
22	Nr. 17 <i>Fanfare-musik</i> (Fanfare Music)	0 : 23
23	Nr. 18 <i>Menuet</i> (Minuet)	3 : 12

SYVENDE BILLEDE / SCENE SEVEN

24	Nr. 19 <i>Forspil</i> (Prelude)	3 : 11
25	Nr. 20 <i>Ekkosang</i> (Echo Song)	5 : 06
26	Nr. 22 <i>Som en rejselysten flåde</i> (There's a Fleet of Floating Islands)	5 : 39

Total : 71 : 27

World premiere recording of the complete score published by The Carl Nielsen Edition, The Royal Library, Copenhagen. Editor-in-chief Niels Krabbe: *Series I. Stage Music. Volume 9, (2007).*

The Mother

by Jens Cornelius

One of Carl Nielsen's most popular compositions, the idyllic work for flute *Tågen letter* (*The Mist Is Rising*), originates from the play *Moderen* (*The Mother*). But what *The Mother* actually is is not as well known, one of the reasons for this being that the entire score for the piece first appeared in print in 2007 and has never been recorded in its entirety. This recording places the music in its right context for the first time, thus providing us with a new picture of Carl Nielsen as a composer for the theatre.

Some historical background is essential to an understanding of this. From the Middle Ages until 1864, the Kingdom of Denmark included the southern duchies of Slesvig (Schleswig) and Holsten

(Holstein) with their mixed German and Danish populations. The situation was complicated by the fact that the role of duke was filled by the same regent who was king of Denmark. In the mid-1800s, Danish National Liberal forces attempted to incorporate Schleswig into the Kingdom of Denmark, whereas the pro-German people in the duchies wanted to sever Schleswig and Holstein completely from the union. The conflict led to the two Schleswig wars in 1848-50 and in 1864, in which the Danish army ultimately suffered a fatal defeat. Schleswig and Holstein were handed over to Prussia, and the Kingdom of Denmark thereby lost not only two historic and wealthy areas but also 40% of its population.

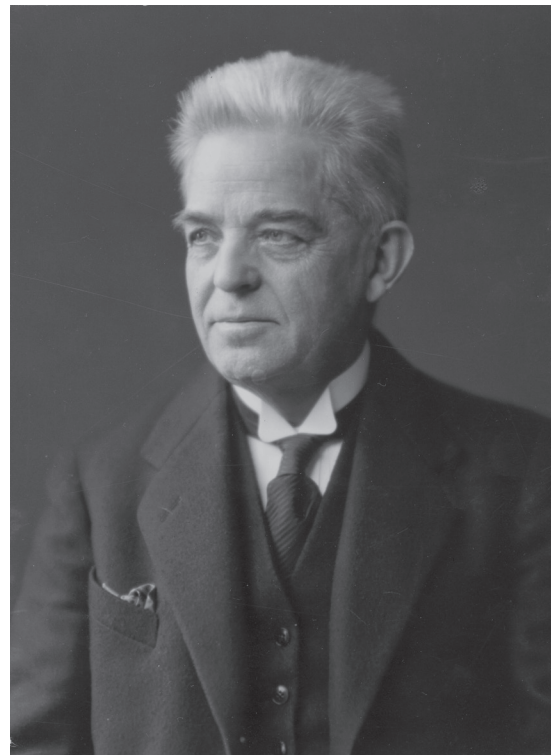
Denmark was smaller than it ever had been and was forced to redefine itself. Its language now became crucial to the definition of the nation, and Denmark's countryside

and national treasures – as symbols – were studied in detail. The Danish minority south of the new border, however, experienced many prohibitions against their national identity, and 6,000 Danes lost their lives during the First World War during mandatory active service for Germany.

After Germany's defeat in the First World War, the situation changed, and in 1920 a referendum was held among the inhabitants of Schleswig and Holstein in order to decide where the border should be drawn. The decision was clear and in accordance with the demographic structure: the most northerly part, North Schleswig, in Denmark called Southern Jutland, became Danish after 56 years. South Schleswig and Holstein, with a predominantly German population, became German. The people had spoken and democratically chosen the border that endures to this day.

Denmark's reunification with Southern Jutland was one of the most important events in Denmark in the 20th century and was of course celebrated in every conceivable way. The Royal Theatre decided to put on a gala performance. The greatest talents were in charge of the play: the distinguished poet Helge Rode (1870-1937) wrote the text, and Carl Nielsen, who had established himself as Denmark's leading composer, was to write the music.

Nielsen hesitated for a long time, thinking it would be better to accompany the stage play with well known melodies and patriotic songs. "A potpourri of Danish songs is what is needed, as far as I can see, and I have very little ability in that field and no desire either," he told the theatre. However, he finally said yes on the condition that he was paid a high fee and did not have to attend the rehearsals, so that he

Carl Nielsen, around 1930.

could travel to Paris and London as he had planned. He also wanted to spend time on an entirely different work that he had just begun writing, namely, his 5th Symphony. But, as was typical for Carl Nielsen, he nevertheless ended up by being captivated by the task of *The Mother* when he had actually got down to work on it, and he wrote to the theatre: "It is a beautiful piece, and it interests me to be a part of it."

Carl Nielsen had previously composed music for both stage plays and works with historical subjects for special occasions, and he had also previously set texts by his contemporary Helge Rode to music, which the poet greeted with great enthusiasm. And not least he had developed, in the preceding 10-15 years, simple, strophic songs of a new kind that could be sung by any individual or group of people. *The Mother* unites these diverse trends:

the national interest, the popular song and the cooperation with the Royal Theatre, where Nielsen himself had begun his career as a violinist and had later become a principal conductor.

The leitmotif in *The Mother* is the final song, *Som en rejselysten flåde* (There's a Fleet of Floating Islands), Rode's brilliant poem about Denmark's geography, countryside and language that, with its sweeping poetic style and Nielsen's majestic melody, could be a brilliant national anthem for the new, reunited Denmark. The melody is even used in the prelude to Scene Seven and, in a paraphrased form, in the song *Søndret folk er vokset sammen* (Grown Together, Sundered Nation).

Funnily enough, Carl Nielsen himself returned to the counter-argument about using familiar songs in the play. We hear, among other things, the Danish national

anthem *Der er et yndigt land* (This Fair and Lovely Land) (composed by H.E. Krøyer in 1835 and reproduced by Nielsen with its original harmonies) and the folk-song *Roselil og hendes moder* (Roselil and Her Mother). To this must be added a curious use of the national anthems from the allied countries that, with their attacks on Germany, determined the fate of Southern Jutland. Nielsen supplemented with new melodies in a popular style, and some of them were so popular that they slipped into the Danish repertory of community songs, for example *Som en rejselysten flåde* (There's a Fleet of Floating Islands) and *Min pige er så lys som rav* (Like Golden Amber Is My Girl) – the most sacred moment of the entire play.

The premiere of the performance was postponed several times because Carl Nielsen was pressed for time, and parts of the music

had to be orchestrated by the composer Emil Reesen (*Vildt går storm mod sorte vande* (Wild the Storm on Blackened Waters), *Som en rejselysten flåde* (There's a Fleet of Floating Islands), *Ekkosang* (Echo Song) and the prelude to Scene Seven). We do not know whether it was lack of time that was the reason why Nielsen reused his tone poem *Saga-drøm* (*Saga Dream*) of 1908, but the piece serves as an excellent introduction to the fairy-tale atmosphere.

The performance was not staged at the Royal Theatre until 30th January 1921. As a festive play on a very special occasion, *The Mother* was a success, due in particular to Carl Nielsen's music, which was praised and singled out as the most special feature. One of the reviewers commented very precisely on Carl Nielsen's contribution: "In form and content we find, once again, his best, most characteristic

individual qualities as a composer, his extraordinary and captivating mixture of that which is immediately accessible and popular and that which is strongly artistic and concentrated, the fresh straightforwardness and groundedness on one hand, juxtaposed with the contrapuntal dialect that informs the teeming life of his music.”

The play was performed quite a number of times in Copenhagen and Odense that year but did not live on as a play – and that was hardly the intention either. But parts of the music have certainly lived on in the 100 years that have passed, and *Tågen letter* (The Mist Is Rising) has almost become Carl Nielsen’s theme tune. It is a model example of his characteristic way of oscillating between major and minor, partly inspired by folk music, partly an expression of tonal openness and the changeableness that is also appropriate in this context.

Some years later songs and pieces of music from the work began to spread into Danish musical life. Several of the songs were published in songbooks for community singing. Carl Nielsen himself conducted excerpts from *The Mother* at a concert in Sweden in 1928, and in the only existing sound recording of him he plays *Som en rejselysten flåde* (There’s a Fleet of Floating Islands) on the piano. His original rejection of the festive play *The Mother* resulted in music that was very close to his heart.

The Plot

Helge Rode gave *The Mother* the subtitle “A Play in a Prologue and Seven Scenes”. The performance begins with a festive march [1] *March*, before the prologue sets the narrative framework for *The Mother*. It takes place in a Danish school classroom, where an old teacher teaches his pupils the geog-

raphy of Denmark. The teacher is in such a good mood that he interrupts his teaching to tell a fairy tale about a mother who loses her son – only to have him returned to her again. The mother is of course Mother Denmark, a symbol of the country.

The work then continues with the symbolic fairy-tale narrative in seven scenes.

Scene One

[2] *Saga Dream*. A fog has descended upon a part of the country, so that the King can scarcely make out what it looks like. The King’s Scald warns that the fog is but a warning of an ice wall that will be built across the country. The King and the Scald discuss whether the worst thing is to forget the lost country or to face up to the loss. The King’s other companion, the Fool, sings a fragment of the old prankster song [3] *Roselil og hendes moder* (Rose-lil and Her Mother), where a mother

quarrels with her daughter about her future prospects. The cynical Fool tells the King that everything will be alright again only when the westerly wind overturns the mountains, and when the dry tree blooms. The Scald and the Fool play their instruments, a flute and a guitar, and then the fog lifts [4] *Tågen letter* (The Mist Is Rising). One can now see the lost country where a young man and his mother are sitting on a burial mound. His clothes bear the coat of arms of Southern Jutland. The mother and son are to be separated because he may no longer be Danish. She promises him that he again will be free [5] *Melodrama*. With them are two little angels of love, Faith and Hope. The son goes with Faith into the fog, while the Mother remains on the other side in her little yellow house along with Hope [6] *Faith and Hope Are Playing*. Then the ice wall breaks through as forewarned.

Scene Two

At the royal palace the atmosphere is uneasy. The Scald sings a sad song about the difficult situation [7] *Vildt går storm mod sorte vande* (Wild the Storm on Blackened Waters), that is immediately parodied by the Fool. The King is in despair. So, the Scald offers to travel around the country to find some hopeful people who can strengthen the belief in the future. The Scald's little son asks if he may join him on the trip.

Scene Three

In a surprising scene the Scald and his son suddenly arrive at a pub in the present, that is to say 1920. Here decadent city people are dancing to gramophone music and drinking champagne [8] *Grammofonvals* (Gramophone Waltz). The appreciation of eternal values seems to have been lost entirely. The Scald sings about a fair young woman,

who represents all that is most lovely about Denmark [9] *Min pige er så lys som rav* (Like Golden Amber is My Girl).

The Scald's poetry is again parodied by the Fool, who turns up at the public house [10] *Ved festen fik en moder bud* (A Mother at the Feast Was Told). The Scald tells of his difficulties in gathering capable people together, and the Fool sings his bitter song about hatred, taking the greatness of the genuine talents down a peg [11] *Dengang ørnen var flyveklar* (When the Eagle Would Fly to Rule).

The best bet for a chosen person of the people, the farmer Lars, gets drunk when he arrives in the town and has to go home again. The despondent Scald sings [12] *Tidsekhøsten tegner godt* (Thistle Crop Looks Promising). His little boy offers to lead the journey from now on.

Scene Four

[13] *Prelude*. The Scald and the Boy stand once again by the ice wall, where a cross has been erected for the fallen who fought in a foreign country for a foreign cause. The Scald sings of his belief that a better time will come [14] *Så bitter var mit hjerte* (My Heart Was Truly Bitter). The little angel Hope turns up over the ice wall and she helps the other children, including a little girl in the national dress of Southern Jutland, over onto the other side to the Scald's boy.

In the little yellow house, the Mother is waiting, and from the other side of the wall the old psalm about waiting patiently is heard, [15] *Her vil ties, her vil bies* (Life Is Lower, Life Is Slower).

All the children play, while Hope sits on the ice wall and plays his flute [16] *Børnene leger* (The Children Are Playing).

Scene Five

A storm is brewing, and in the wind we hear the national anthems of France, Great Britain, Italy and the USA – the allied forces during the First World War [17]. The storm overturns the ice wall, and in the distance we hear the Danish national anthem [18]. Spring bursts out, and red and white roses wind around the cross on the burial mound – the dry tree blooms again. Faith and Hope turn up hand in hand with the long-lost son, who is dressed in a tattered prison uniform and has sawn-off chains on his arms and legs.

The reunion is celebrated at the Mother's coffee table, and the Scald sings of the reunification of Denmark [19] *Søndret folk er vokset sammen* (Grown Together, Sundered Nation). The King's steward arrives and asks the Scald to report to the palace to show whether or not he has found some decent people. The

Scald says that the Mother and her son shall go with them.

Scene Six

[20] *Minuet*. At the palace, no one expects that the Scald will return with a good result. The Fool stands ready with a whip to chastise him, and he sings one of his sneering songs [21] *Dengang døden var i vente* (Testament, as He Was Dying). The King and Queen step forward [22] *Fanfare Music*, and the court dance begins [23] *Minuet*. Then the Mother arrives with her son. The King understands what has happened, and he takes his crown off and kneels before them. The Mother asks them all to go outside with them; there is something she wants to show them.

Scene Seven

[24] *Prelude*. In the sunny Danish landscape, we hear music from all the four corners of the world [25] *Ekko-sang* (Echo Song). The people come together, and everyone sings the song about the reunited kingdom and its beautiful Danish language [26] *Som en rejselysten flåde* (There's a Fleet of Floating Islands). Southern Jutland has come home.

Performers

Adam Riis (tenor) took his diploma from the Royal Danish Academy of Music in 2005 and was a *Crear Scholar* 2012 with Malcolm Martineau. With soloist activities in Scandinavia, Germany, Holland and Belgium, Adam Riis has made his mark in Renaissance, Baroque and contemporary music with ensembles such as Arte dei Suonatori, Concerto Copenhagen, the Baroque Soloists, the São Paulo Symphony Orchestra, Kaleidoskop Berlin, the Danish National Symphony Orchestra, Malmö Symphony Orchestra, Flensburger Bach-Orchester, Copenhagen Phil, Aarhus Symphony Orchestra, South Jutland Symphony Orchestra, and Athelas Sinfonietta Copenhagen. He has worked with conductors like Paul Hillier, Stefan Solyom, Vassily Sinaisky, Andrew Lawrence-King, Lars Ulrik

Mortensen, Olof Boman, Fredrik Malmberg, and Thomas Dausgaard. Adam Riis is also a dedicated Lied singer, and in 2021 he will be contributing to Dacapo Records' release of Peter Heise's complete songs.

Palle Knudsen (baritone) graduated from the Royal Opera Academy in Copenhagen in 1998. In 1999 he became a member of the soloist ensemble at the Royal Danish Opera where he saw great success in his first season performing as Papageno in Mozart's *The Magic Flute*. Since then he has sung more than 25 different operas at the Royal Danish Opera, in London, New York, Tel Aviv, Paris, and other opera houses around the world. Most recent and future engagements include Vaughan Williams' *Dona nobis pacem* and Mahler's *Lieder eines fahrenden Gesellen* with Aarhus Symphony Orchestra, *Don Giovanni* at Israeli Opera, Tel Aviv as well

as Marcello in *La Boheme*, Papageno in *The Magic Flute*, Sharpless in *Madama Butterfly*, Dr Falke in *Die Fledermaus*, Ping in *Turandot* and Sweeney in *Sweeney Todd* at the Royal Danish Opera. Palle Knudsen has worked with several conductors such as René Jacobs, Adam Fischer, Manfred Honeck, Marc Soustrot, Peter Schreier, Okko Kamu and Heinz Fricke. He appears regularly as a concert singer in masses and oratorios and is a frequently used soloist with Scandinavian orchestras.

The **Danish National Vocal Ensemble** is an elite chamber choir of 18 singers who perform a cappella music as well as choral music with the Danish National Symphony Orchestra and other orchestras from the Nordic and European countries. The choir's repertoire ranges from the Renaissance, through Romantic classics, to new works by the com-

posers of our day. Several Danish and European composers have written works specifically for the ensemble. Among multiple recordings, the choir's 2015 CD 'The Nightingale' (OUR Recordings) received the prestigious Diapason d'Or de l'Année and two GRAMMY® nominations.

The joy of singing and working with high-level music is what drives the approx. 60 experienced singers in the **Philharmonic Choir**. The choir was created in 1991 to create a foundation that can provide the audience with a wide variety of concerts with choral music. Today, the Philharmonic Choir participates in almost all local symphony concerts with choral music.

Odense Symphony Orchestra is one of Denmark's five regional orchestras. The orchestra was founded in 1946, but its roots go as far back as around 1800. From being a theatre

orchestra that also played symphonic music, the orchestra today appears as a modern symphony orchestra with a high level of activity. The orchestra's repertoire has a wide range and covers everything from film concerts, chamber music, family concerts to the great symphonic works and opera, such as Richard Wagner's *Der Ring des Nibelungen*. Odense Symphony Orchestra had 22 musicians at its founding but has grown to 73 permanent musicians over the years, from Denmark and all over the world. The orchestra performs around 100 concerts a year. The majority of the concerts take place in the Carl Nielsen Hall in Odense's Concert House, but the orchestra tours throughout Denmark and the rest of the world.

The German conductor **Andreas Delfs** has held chief artistic posts with orchestras in North America

and Europe. As Music Director from 1996–2009 and Conductor Laureate from 2009–2015 of the Milwaukee Symphony Orchestra, Delfs was instrumental in the orchestra's rise to national prominence. He has also led the Saint Paul Chamber Orchestra as music director from 2001–04 and as artistic advisor from 2004–06. In Denmark, engagements have included appearances with the Danish National Symphony, Copenhagen Phil, Aarhus Symphony and South Jutland Symphony Orchestras. He also served as General Music Director of Staatstheater Hannover from 1995–2000. Before this, Delfs was music director of the Orchestre Suisse de Jeunes, Principal Conductor of the Bern Opera and resident conductor of the Pittsburgh Symphony Orchestra under Lorin Maazel. This is his third recording for the Dacapo Records label.

Moderen

af Jens Cornelius

En af Carl Nielsens mest populære kompositioner, det idylliske fløjte-stykke *Tågen letter*, stammer fra skuespillet *Moderen*. Men hvad *Moderen* egentlig er for noget, er ikke så velkendt, bl.a. fordi det samlede partitur til stykket først udkom på tryk i 2007 og aldrig har været indspillet komplet. Denne indspilning placerer for første gang musikken i den rette sammenhæng og giver derfor også et nyt billede af Carl Nielsen som teaterkomponist.

Den historiske baggrund er nok nødvendig at have på plads. Fra middelalderen og indtil 1864 inkluderede den danske stat også de sydlige hertugdømmer Slesvig og Holsten med en blandet tysk/dansk befolkning. Situationen blev kompliseret af, at rollen som hertug blev

udfyldt af den samme regent, der var konge af Danmark. I midten af 1800-tallet forsøgte nationalliberale danske kræfter at gøre Slesvig til en del af selve Kongeriget Danmark, hvorimod de tysksindede i hertugdømmerne ønskede at løsrive Slesvig og Holsten helt fra unionen. Striden førte til de to slesvigske krige i 1848-50 og i 1864, hvor den danske hær til sidst led et fatalt nederlag. Slesvig og Holsten overgik til Preussen, og Danmark mistede dermed ikke kun de historiske og velhavende områder, men også 40% af rigets befolkning.

Danmark var mindre, end det nogensinde havde været, og blev tvunget til at omdefinere sig selv. Nu blev sproget afgørende for den nationale definition, og også Danmarks natur og kultur minder blev gransket som symboler. De dansksindede syd for den nye grænse oplevede derimod mange forbud mod deres nationale identitet, og 6.000 danskere

mistede livet under 1. Verdenskrig i påtvungen krigstjeneste for Tyskland. Efter Tysklands nederlag i verdenskrigen ændrede situationen sig, og i 1920 blev der afholdt en folkeafstemning blandt indbyggerne i Slesvig og Holsten for at afgøre, hvor grænsen skulle trækkes. Afgørelsen var klar og i overensstemmelse med befolkningssammensætningen: Den nordligste del, Nordslesvig, i Danmark kaldet Sønderjylland, blev efter 56 år atter dansk. Sydslesvig og Holsten med en overvejende tysk befolkning blev tysk. Folket havde talt – og demokratisk valgt den grænse, der stadig gælder i dag.

Danmarks genforening med Sønderjylland var en af de vigtigste begivenheder i Danmark i det 20. århundrede og blev naturligvis fejret på enhver tænkelig måde. På Det Kongelige Teater bestemte man sig for at lave en festforestilling. De bedste kræfter skulle stå for skuespillet: Den stilfulde digter Helge

Rode (1870-1937) skrev teksten, og Carl Nielsen, der havde etableret sig som Danmarks førende komponist, skulle skrive musikken.

Nielsen tøvede længe og mente, at det ville være bedre at ledsage teaterstykket med kendte melodier og fædrelandssange. "Et Potpourri over danske Sange vil være det der skal til, saavidt jeg kan se, og det har jeg desværre saa lidt Evne og heller ingen Lyst til," meddelte han teatret. Til sidst sagde han dog ja på betingelse af, at han fik et højt honorar og slap for at deltage i prøvearbejdet, så han kunne tage på sine planlagte rejser til Paris og London. Han ville også gerne bruge tid på et helt andet værk, han netop var begyndt på, nemlig sin 5. Symfoni. Men typisk for Carl Nielsen endte han alligevel med at blive grebet af opgaven med *Moderen*, da først han havde taget fat, og han skrev til teatret: "Det er et smukt Stykke og interesserer mig at være med til."

Carl Nielsen havde tidligere komponeret musik til både teaterstykker og lejlighedsværker med historiske emner, og han havde også før sat tekster af den jævnaldrende Helge Rode i musik – til digterens store begejstring. Og ikke mindst havde han de foregående 10-15 år udviklet en ny form for enkle, strofiske sange, der kunne synges af enhver og gerne i fællesskab. I *Moderen* forenes disse spor: Den nationale interesse, den folkelige sang og samarbejdet med Det Kongelige Teater, hvor Nielsen selv var begyndt karrieren som violinist og senere blev kapelmester.

Som ledemotiv i *Moderen* står afslutningssangen *Som en rejselysten flåde*, Rodes brillante digt om Danmarks geografi, natur og sprog, der med sin højtsvungne poetiske stil og Niensens majestætiske melodi kunne være en glimrende nationalsang for det nye, genforenede Danmark. Melodien bruges også i forspillet til 7. billede og i para-

fraseret form i sangen *Søndret folk er vokset sammen*.

Pudsigt nok vendte Carl Nielsen selv tilbage til modargumentet om at bruge gammelkendte sange i stykket. Man hører man bl.a. den danske nationalsang *Der er et yndigt land* (komponeret af H.E. Krøyer i 1835 og af Nielsen gengivet med den oprindelige harmonisering) og folkevisen *Roselil og hendes moder*. Dertil kommer en kuriøs brug af nationalmelodierne fra de allierede lande, der med deres angreb på Tyskland afgjorde Sønderjyllands skæbne. Nielsen supplerede med nye melodier i folkelig stil, og nogle af dem blev så populære, at de gled over i det danske repertoire af fællessange, bl.a. *Som en rejselysten flåde* og *Min pige er så lys som rav*, hele skuespillets helligste stund.

Premieren på forestillingen blev udskudt flere gange, da Carl Nielsen var havnet i tidsnød, og dele af

musikken måtte instrumenteres af komponisten Emil Reesen (*Vildt går storm mod sorte vande, Som en rejselysten flåde, Ekkosang* og forspillet til Syvende billede). Om det også var tidsnød, der førte til, at Nielsen genbrugte sit tone-digt *Saga-drøm* fra 1908 er ikke til at vide, men stykket fungerer glimrende som introduktion til eventyrstemningen.

Først 30. januar 1921 blev forestillingen præsenteret på Det Kongelige Teater. Som festspil i en ganske særlig anledning blev *Moderen* en succes, og det skyldtes især Carl Niensens musik, der blev rost og fremhævet som det mest særlige. En af anmelderne ramte Carl Niensens bidrag på kornet: "I Form og Indhold genfinder vi her hans bedste, mest karakterbestemte Egen-skaber som Komponist, denne for ham saa ejendommelige og indtagende Blanding af det rent umiddelbart folkelige og det stærkt kunst-

nerisk koncentrerede, den friske Lige tilhed paa det jævne paa den ene Side og lige ved Siden af dette den kontrapunktiske Dialekt i det spillende Liv."

Stykket blev opført en hel del gange i København og Odense det år, men har ikke haft et videre liv som skuespil – og det var næppe heller meningen. Men dele af musikken har bestemt levet videre i de forløbne 100 år, og "Tågen letter" er nærmest blevet Carl Niensens kendingsmelodi. Det er et perleeksempel på hans karakteristiske svingen mellem dur og mol, dels inspireret af folkemusik, dels et udtryk for tonal åbenhed og en omskiftelighed, der også i denne sammenhæng er helt på sin plads.

Nogle år senere begyndte sange og musikstykker fra forestillingen at brede sig ud i det danske musikliv. Flere af sangene blev trykt i sangbøger til fællessang. Carl Nielsen dirigerede selv uddrag fra *Mode-*

ren ved en koncert i Sverige 1928, og på den eneste lydoptagelse, der findes med ham, spiller han på klaver *Som en rejselysten flåde*". Hans oprindelige afvisning af festforestillingen *Moderen* endte med at føre til musik, der lå ham meget nær.

Handlingen

Helge Rode gav *Moderen* undertitlen "Et Eventyrspil i en Prolog og syv Billeder." Forestillingen begynder med en festmarch [1] *Marsch*, inden prologen sætter rammefortællingen for *Moderen*. Den foregår i en dansk skolestue, hvor en gammel lærer underviser sine elever i Danmarks geografi. Læreren er i så godt humør, at han afbryder undervisningen for at fortælle et eventyr om en moder, der mister sin søn – men får ham igen. Moderen er naturligvis Mor Danmark, symbolet på landet.

Derfra skifter stykket til den symbolske eventyrfortælling i syv billeder.

Første billede

[2] *Saga-drøm*. En tåge er faldet over en del af landet, så Kongen dårligt kan ane, hvordan der ser ud. Kongens skjald advarer om, at tågen kun er et varsel om en ismur, der vil rejse sig på tværs af landet. Kongen og Skjalden diskuterer, om det er værst at glemme det tabte land eller at se tabet i øjnene. Kongens anden ledsager, Narren, synger et brudstykke af den gamle skælmevisen [3] *Roselil og hendes moder*, hvor en mor skændes med sin datter om hendes fremtidsudsigter. Den kyniske Nar fortæller Kongen, at alt først vil blive godt igen, når vestenvinden vælter bjergene, og når det tørre træ blomstrer.

Skjalden og Narren spiller på deres instrumenter, fløjte og guitar, og da letter tågen [4] *Tågen letter*.

Man kan nu se ind i det tabte land, hvor en ung mand og hans mor sidder på en gravhøj. På hans dragt er det sønderjyske våbenskjold. Mor og søn skal skilles, fordi han ikke

længere må være dansk. Hun lover ham, at han atter vil blive fri [5] *Melodrama*. To små kærlighedsengle, Tro og Håb, er sammen med dem. Sønnen går med Tro ind i tågen, mens Moderen bliver på den anden side i sit lille gule hus sammen med Håb [6] *Tro og Håb spiller*. Da bryder ismuren frem som varslet.

Andet billede

På kongeslottet er stemningen trykket. Skjalden synger en bedrøvet vise om den svære situation [7] *Vildt går storm mod sorte vande*, der straks parodieres af Narren. Kongen er fortvivlet, så Skjalden tilbyder at rejse ud i landet for at finde nogle håbefulde mennesker, der kan styrke troen på fremtiden. Skjaldens lille søn beder om at komme med på turen.

Tredje billede

I en overraskende scene kommer Skjalden og hans søn pludselig til et

værtshus i nutiden, dvs. 1920. Her danser tidens dekadente storbymennesker til gramfonmusik og drikker champagne [8] *Grammofon-vals*. Sansen for de evige værdier synes helt væk. Da synger Skjalden om en yndig, ung kvinde, der repræsenterer alt det dejligste ved Danmark [9] *Min pige er så lys som rav*.

Skjaldens poesi parodieres igen af Narren, der dukker op på værts- huset [10] *Ved festen fik en moder bud*.

Skjalden fortæller om sit besvær med at samle duelige folk sammen, og Narren synger sin beske vise om had, der piller storheden af de ægte talenter [11] *Dengang ørnen var flyveklar*.

Det bedste bud på en udvalgt person af folket, bonden Lars, bliver fuld, da han er kommet til byen, og må rejse hjem igen. Den opgivende Skjald synger [12] *Tidsekhøsten tegner godt*. Hans lille dreng tilbyder at føre an på rejsen fra nu af.

Fjerde billede

[13] *Forpil*. Skjalden og Drengen står igen ved ismuren, hvor der er rejst kors for de faldne, som kæmpede i fremmed land for en fremmed sag. Skjalden besynger sin tro på, at en bedre tid vil komme [14] *Saa bittert var mit hjerte*. Den lille engel Håb dukker op over ismuren, og hun hjælper andre børn, bl.a. en lille pige i sønderjysk nationaldragt, over på den anden side til Skjaldens dreng.

I det lille gule hus sidder Moderen og venter og fra den anden side af muren høres den gamle salme om tålmodig venten, [15] *Her vil ties, her vil bies*.

Alle børnene leger, mens Håb sidder på ismuren og spiller på sin fløjte [16] *Børnene leger*.

Femte billede

Da blæser det op til storm, og i vinden høres nationalmelodierne fra Frankrig, England, Italien og USA – de allierede magter under

1. Verdenskrig [17]. Stormen vælter ismuren, og i det fjerne høres den danske nationalsang [18]. Foråret bryder frem, og røde og hvide roser slynger sig om gravhøjens sorte kors – det tørre træ blomstrer igen. Tro og Håb dukker op hånd i hånd sammen med den fortabte søn, der er ikklædt laset fangetøj og har oversavede lænker om arme og ben.

Gensynet bliver fejret ved Moderens kaffebord, og Skjalden synger om Damarks genforening [19] *Søndret folk er vokset sammen*. Kongens taffelmester ankommer og beder Skjalden møde op på slottet for at vise, om han har fundet nogle ordentlige folk. Skjalden siger, at Moderen og hendes søn skal tage med ham.

Sjette billede

[20] *Menuet*. På slottet forventer ingen, at Skjalden vil vende tilbage med godt resultat. Narren står klar med en pisk for at gå forrest

i afstraffelsen, og han synger en af sine spotske viser [21] *Dengang døden var i vente*. Kongen og Dronningen træder frem [22] *Fanfaremusik*, og hofdansen går i gang [23] *Menuet*. Da ankommer Moderen og hendes søn. Kongen forstår hvad der er sket, og han tager sin krone af og knæler for dem. Moderen beder alle gå med udenfor – der er noget, hun vil vise dem.

Syvende billede

[24] *Forpil*. I det solbeskinne danske landskab høres der musik fra alle fire verdenshjørner [25] *Ekkosang*. Folket slutter sig til, og alle synger med på fællessangen om det genforenede rige og det skønne danske sprog [26] *Som en rejselysten flåde*. Sønderjylland er kommet hjem.

Medvirkende

Adam Riis (tenor) tog diplomeksamen fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium i 2005 og var *Crear Scholar* 2012 hos Malcolm Martineau. Med solistvirksomhed i Skandinavien, Tyskland, Holland og Belgien har Adam Riis markeret sig i renæssance-, barok- og nykomponeret musik med orkestre som Arte dei Suonatori, Concerto Copenhagen, Barokksolistene, Sao Paolo Symphony Orchestra, Kaleidoskop Berlin, DR Symfoniorkestret, Malmö Symfoniorkester, Flensburger Bach-Orchester, Copenhagen Phil, Aarhus Symfoniorkester, Sønderjyllands Symfoniorkester og Athelas Sinfonietta Copenhagen. Han har arbejdet med dirigenter som Paul Hillier, Stefan Solyom, Vassily Sinaisky, Andrew Lawrence-King, Lars Ulrik Mortensen, Olof Boman, Fredrik Malmberg og Thomas Dausgaard.

Adam Riis er desuden en dedikeret liedsanger, og i 2021 medvirker han på Dacapo Records' udgivelse af Peter Heises samlede sange.

Palle Knudsen (baryton) afsluttede sine studier ved Operaakademiet i København i 1998 og har siden 1999 været en del af solistensemblet på Den Kongelige Opera, hvor han i sin første sæson oplevede stor succes som Papageno i Mozarts *Tryllefløjten*. Siden da har han sunget flere end 25 forskellige operaer i København, London, New York, Tel Aviv, Paris, og andre operahuse rundt om i verden. De seneste og fremtidige forpligtelser inkluderer bl.a. Vaughan Williams' *Dona nobis pacem* og Mahlers *Lieder eines fahrenden Gesellen* med Aarhus Symfoniorkester, *Don Giovanni* ved den israelske opera i Tel Aviv samt Marcello i *La Bohème*, Papageno i *Tryllefløjten*, Sharpless i *Madame Butterfly*, Dr. Falke i *Flagermusen*, Ping i *Turan-*

dot og Sweeney i *Sweeney Todd* på Den Kongelige Opera. Palle Knudsen har arbejdet med flere dirigenter som René Jacobs, Adam Fischer, Manfred Honeck, Marc Soustrot, Peter Schreier, Okko Kamu og Heinz Fricke. Han optræder jævnligt som koncertsanger i messer og oratorier og er en ofte anvendt solist hos skandinaviske orkestre.

DR Vokalensemblet er et elitekor på 18 sangere, som optræder a cappella såvel som med DR SymfoniOrkestret og andre orkestre fra de nordiske og europæiske lande. Korets repertoire spænder fra renæssancen over romantiske klassikere til nye værker af komponister fra vor tid. Adskillige danske og europæiske komponister har skrevet værker specifikt til DR Vokalensemblet. Blandt talrige indspilninger har korets cd fra 2015 'The Nightingale' (OUR Recordings) modtaget den fornemme

Diapason d'Or de l'Année og to GRAMMY®-nomineringer.

Glæden ved at synge og arbejde med musik på højt niveau er det, der driver de omkring 60 rutinerede sangere i **Filharmonisk Kor**. Koret blev skabt i 1991 i et forsøg på at skabe et grundlag, der kan sikre publikum et bredt udvalg af koncerter med kormusik. I dag medvirker Filharmonisk Kor i næsten alle lokale symfonikoncerter med kormusik.

Odense Symfoniorkester er et af Danmarks fem landsdelsorkestre. Orkestret blev grundlagt i 1946, men dets rødder går helt tilbage til omkring år 1800. Orkestret, oprindeligt et teaterorkester, som også spillede symfonisk musik, fremstår i dag som et moderne symfoniorkester med et højt aktivitetsniveau. Odense Symfoniorkesters repertoire er bredt og dækker over alt fra filmkoncerter, kammermusik,

familiearrangementer til de store symfoniske værker og opera, blandt andet Richard Wagners *Nibelungens ring*. Odense Symfoniorkester havde ved grundlæggelsen 22 musikere, men er i årenes løb vokset støt og har nu 73 fastansatte medlemmer fra både Danmark og resten af verden. Orkestret giver årligt omkring 100 koncerter. Størstedelen af koncerterne foregår i Carl Nielsen Salen i Odense Koncerthus, men orkestret turnerer også i Danmark og resten af verden.

Den tyske dirigent **Andreas Delfs** har været engageret af orkestre i Nordamerika og Europa. Hos Milwaukee Symfoniorkester var han musikchef fra 1996-2009 og æresdirigent fra 2009-2015, og han var således centralt medvirkende til orkestrets løft i USA. Han stod også i spidsen for Saint Paul Chamber Orchestra, først som musikchef fra 2001-04 og siden som kunstnerisk

rådgiver fra 2004-06. I Danmark har Delfs optrådt med DR Symfoniorkestret, Copenhagen Phil, Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester. Han var chef for Staatstheater Hannover fra 1995-2000. Delfs var forinden musikchef for Orchestre Suisse de Jeunes, chefdirigent ved operaen i Bern og fast tilknyttet Pittsburgh Symfoniorkester under Lorin Maazel. Dette er hans tredje indspilning for Dacapo Records.

For lyrics in English, see www.dacapo-records.dk/themother

Roselil og hendes moder

NARREN

- 3 Roselil og hendes moder, de sad over bord,
Roselil og hendes moder, de sad over bord,
de taled så mangt et skæmtens ord.
Ha, ha, ha! Ha, ha, ha, ha!
Ha, ha, ha! Ha, ha, ha, ha!

Melodrama

MODEREN

- 5 Stunden er nære, min søn.
Glem aldrig, aldrig, at vi ses igen,
og at jeg er ved din side.

SØNNEN

Åh, mor, det er sværere end jeg troede.

MODEREN

Vær fast.

EN STEMME

Timen er kommen.

HÅB

Jeg er Håb. Mit budskab klinger lærkeklart. Lyt til min lære: Det er let at bære Vinger, der er byrder, som kan bære.

TRO

Vi er kærlighedens støtte, kærligheden skal vi værge.

HÅB

Sammen kan vi søstre flytte tunge bjerge over bjerge.

Vildt går storm mod sorte vande

SKJALDEN

- 7 Vildt går storm mod sorte vande,
hæsligt skriger ravnens flok,
vreden står på himlens pande,
rædsel råder! Ragnarok.
Gustent er det friske løv,

blodbesudlet jordens støv,
solens flamme oser.

Op vort hjerte! Op vort mod!
Sol gik ned i røg og blod,
op står sol i roser!

NARREN

Vildt den stakkels nar må bande,
hæsligt skriger skjaldes flok,
vreden står på kongens pande.
Skjald, ti stille! Det er nok!
Dine ord er vissent løv,
og du narrer med dit tøv
ikkun fæ og fukser.

Ned vort hjerte! Hurtigt ned!
Du skal finde ro og fred
dybt i vore bukser!

Min pige er så lys som rav

SKJALDEN

- 9 Min pige er så lys som rav
og Danmarks gyldne hvede,
og blikket er så blåt som hav,
når himmel er dernede.

Prinsesse Tove af Danmark.

Min piges smil er sol i maj
og sang fra lærkestruber,
og smilehullet viser vej
til sindets gyldne gruber –
Prinsesse Tove af Danmark.

Min pige kan vel være hård
mod dem, hun ilde lider,
da har hun ord, som hidsigt slår
og lidt for hidsigt bider.

Prinsesse Tove af Danmark.

Det smilehul går bag en sky,
og farligt øjet gråner;
men stråler bryder frem på ny,
og blikkets bølger blåner.

Prinsesse Tove af Danmark.

Thi ser jeg i de øjne ind,
de bliver vege, varme.
Da hviler jeg i hendes sind
som i to bløde arme.

Prinsesse Tove af Danmark.

Ved festen fik en moder bud

NARREN

- 10 Ved festen fik en moder bud,
at hendes søn var død;
men blegne kunne hun dog ej,
for hun var malet rød.
Ak, ak, rød!
For hun var malet rød,
malet rød!

Jeg rødmer over denne mor,
udbrød en dame blid;
men rødme kunne hun dog ej,
for hun var malet hvid.
Ak, ak, hvid!
For hun var malet hvid,
malet hvid!

Og kæresten, hvis medgift svandt,
hun brugte dette skjul,
hun dækkede med sorte slør,
at hun var galdegul.
Galdegul!
At hun var galdegul,
galdegul!

Ak, ja! Jeg valgte helst mig sort
i livets farvelad;
men jeg kan ikke males trist,
for jeg er malet glad.
Ak, ak, glad!
For jeg er malet glad,
malet glad!

Dengang ørnen var flyveklar

NARREN

- 11 Dengang ørnen var flyveklar,
råbte alle: du er en nar!
Da den steg over tårnets top,
sendte de deres drager op.

*Stærk er ørnen, bred dens vinge,
Had er stærkest, had er stærkest!*

Dengang ørnen stod højt i sky,
fik dens vinge en ladning bly,
mens de drager af tyndt papir
gik tilvejs over stadens spir.

Stærk er ørnen, ...

Dengang ørnen faldt ned fra sky,
lød et skrig i den hele by.
Ingen smerte var i den lyd,
alle skreg de af skadefryd.

Stærk er ørnen, ...

Tidselehøsten tegner godt

SKJALDEN

- ¹² Tidselehøsten tegner godt,
og nælder står i stak.
Rugen er kun så som så,
og hveden ligger brak.

Nag og nid er vel ved magt,
har kraft til overflod.
Venskab har en vissen hånd,
dertil en lammet fod.

Bulmeurt og svinemælk,
de blomstrer bredt og vidt.
Liljens høje stilk er brudt,
og rosen ormebidt.

Lavsind bor på bjergets top
i ægteskab med skam.
Højsind bor i kældervrå,
hvis du kan finde ham!

Mug og skimmel har det fint,
og svampene går frem,
husets mure står for fald,
hvem bryder sig om dem?

Had og last gør hver dag fest
hos høj såvel som lav,
kærlighed gik hen igår
og grov sin egen grav!

Så bittert var mit hjerte

SKJALDEN

- ¹⁴ Så bittert var mit hjerte,
så mødig var min fod,
så syg og ensom var min sjæl,
da jeg ved målet stod,
de sultne krager skriger vildt,
hvor sorte storme går.

*Kom, vår!
Kom, Danmarks blide sommer!
Kom, blomsterbroget vang!
Kom, gyldne dag og sølvernat!
Kom, søde fuglesang!*

Men træets magre grene
er i fortvivlet trods
strakt op mod mørkets vilde hær,
som går hen over os.
Nu falder spurven død til jord,
og mulden gør sig hård.

*Kom, vår!
Kom, ...*

Men fattigst fryser korset
som et froststivnet råb.
De tomme hænder bærer
kun på et korsfæstet håb.
Urolig er de dødes søvn,
de mindes deres sår.

*Kom, vår!
Kom, Danmarks blide sommer!
Kom helt og rigt engang.
Kom lykketid! Kom fryd og fred!
Kom hjertets fulde sang!*

Søndret folk er vokset sammen

SKJALDEN

- ¹⁹ Søndret folk er vokset sammen
i den store skæbnestund.
Een er stammen, een er flammen,
een er glæden på vor grund.

Frem af vinter vælder vår,
helet er vort gamle sår,
bødet Danmarks flænge.
Sorgomsuste Kongeå,

atter skal din vove gå
glad igennem enge.

Mure faldt og lænker løstes,
snæret lunge ånder frit
der, hvor vredens kar udøstes,
der, hvor dansk har lidt og stridt.

Uden tryk af fremmed åg,
klinger nu det rene sprog,
som vor moder taler.
Eget brød til egen dug,
Danmarks hvede, Danmarks rug
Dybbøl Mølle maler.

Dengang døden var i vente

NARREN

²¹ Dengang døden var i vente,
gjorde Pjerrot testamente,
lod i hast notaren hente
og sin vilje sirligt prente.

*Det er fest, det er fest!
tænkte Fanden.*

Mine børn skal intet vente,
selv forsager jeg min rente,
og de venner Fanden sendte,
dem må Fanden gerne hente.

Det er fest, ...

Hr. Notar! Hav da in mente,
som en helgen Pjerrot endte,
thi han delte gods og rente
ud til lutter ubekendte.

Det er fest, ...

Nu lod Pjerrot præsten hente,
viste ham sit testamente:
Sig, hr. Præst, jeg tør vel vente,
Gud betaler mig min rente.

Det er fest, ...

Præsten svor: Det testamente
er langt mer, end Gud kan vente;
men før præstens tale endte,
hej! lod Fanden Pjerrot hente!

*Det er fest, det er fest!
tænkte Fanden.*

Ekkosang

²⁵ Velkommen til skoven
til egen og bøgen.
Til solsort og gøgen,
til solsort og gøgen.

Velkommen til marken
til engen og mosen.
Velkommen til marken
til engen og mosen.
Til Iris og rosen,
til Iris og rosen.

Velkommen til tjørnen
og hylden og hækken.
Til åen og til bækken,
til egen og til bøgen

Velkommen til krattet,
til lunden til sletten,
til spurven og spætten.

Velkommen til højen
til lyngen og heden,
til lærken og reden.

Velkommen til stranden,
til bølger mod klitter,
til bølger mod klitter!
I solstråleglitter!

Velkommen til hulvej
til korsvej og stien.
Til humlen og bien,
til humlen og bien.

Velkommen til havet
i solskin og tåge.
Til vibe og måge.

Velkommen til blomster
og blomsternes fæller,
de klare libeller,
de klare libeller.

Velkommen til Danmark
til fædrenes grave.
De levendes have.

Velkommen til Danmark
til fædrenes grave.
De levendes have.
De levendes have.

Velkommen til højen,
til lyngen og heden.
Med "du" har jeg længsel.
Med "du" har jeg kaldt dig
i sorg og i længsel.
I sorg og i længsel,
i sorg og i længsel.

Med "du" har jeg kaldt dig
i mørke og fængsel,
i sorg og i længsel.

Velkommen vor broder,
som ikke har sveget.
Vort land er dit eget!
Vort land er dit eget!
Vort land er dit eget!
Vort land! Vort land!

Som en rejselysten flåde

26 Som en rejselysten flåde
ankret op ved Jyllands bro
under vejrs og vindes nåde
ligger landet dybt i ro.
Hårdt går hav mod bro og stavn,
møder Danmarks stille navn.
Hør, hvor blidt det klinger!
Hvor vi stod, og hvor vi gik,
kom dit navn som sød musik,
blødt på hvide vinger.

Havombruset yngler landet.
Tusind øer gik af havn,
lod sig bære bort af vandet
for at bære Danmarks navn.
Muntert frem til livets dyst
gennem mulm og strålelyst.
Hil jer, vore skibe!
Flaget blafrer rødt og hvidt.
Her er Danmark, dit og mit,
med sin kølvandsstribet.

Hav og muld skal dansken pløje.
Venner! Hvad vi fik for muld!

Bølgelandets runde høje
tavlet ud i grønt og guld.
Lærken klatrer fra sin seng
i den morgenvåde eng
ad sin jakobsstige.
Men de lyse nætters skær
over stille bøgetræer
åbner himmerige.

Hør det! Husk det, alle danske!
Klar og frodig er vor ånd.
Sproget slutter som en handske
om en fast og venlig hånd.
Værn med vid, hvad helt er vort!
sig kun sandhed, jævnt og kort,
gladest ved det milde.
Danskens lov i strid og fred
være ret og billighed,
som Kong Volmer ville.

Vinterklart og sommerbroget,
morgenmuntert, skumringssvøbt,
ligefremt og latterkroget,
smilbestrålet, tåredøbt.
Det er Danmarks frie sprog,
uden tryk af fremmed åg

frejdigt Freja taler.
Eget brød til egen dug,
Danmarks hvede, Danmarks rug,
Dybbøl Mølle maler.

Om vor frihed vil vi værne,
mænd i land og mænd ved mast,
hærde skallen om vor kerne,
venlig hånd skal være fast.
Indånd Nordens frie luft,
stilhed sød af blomsterduft,
blæst, som søen salter.
Og lad hver med trofast sind
sætte al sin gerning ind,
Danmark, på dit alter!

Af Helge Rode (1870-1937)
på nær 3 Roselil og hendes moder
(Chr. K. F. Molbech, 1845).

98

Narren lyder først, enden som folk vilde have mig, nu bliver det
 ikke spage, lyg, løgne og ikke manden her i Røde. Hæc luv er
 Showman. Hæc det her den anden Røde end vi.
 De klinger aldrig her godth, som naar de her Graaden
 Halsen.

I Billede

No. 2

Traum letter.

Andantino quasi allegretto

Fløjte

Horn

4 The Mist Is Rising (ink manuscript by Carl Nielsen, 1920)

DDD

Recorded at Carl Nielsen Salen, Odense Koncerthus,
on 27 January - 1 February, 2020

Recording producer: Preben Iwan

Engineering: Preben Iwan

Technical assistant: Stefan Søe Iwan

Editing: Preben Iwan & Mette Due

Mix and SACD mastering: Preben Iwan

© & © 2020 Dacapo Records, Copenhagen

Liner notes: Jens Cornelius

English translation of liner notes: Mary McGovern

Proofreader: Svend Ravnkilde

Photo p. 7: Lars Peter Elfelt

Publisher: The Carl Nielsen Edition, The Royal Library, Copenhagen, www.kb.dk

Distribution: Edition Wilhelm Hansen, www.wisemusicclassical.com

Dacapo Records acknowledge, with gratitude, the support of the Carl Nielsen
and Anne Marie Carl-Nielsen Foundation

DACAPO

6. 220648

DANMARKS NATIONALE
MUSIKANTOLOGI

Dacapo Records, Denmark's national record label, was founded in 1989 with the purpose of releasing the best of Danish music past and present. The majority of our recordings are world premieres, and we are dedicated to producing music of the highest international standards.

